Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України

№ 174 (924) ♦ Середа, 14 вересня 1994 року ♦ Ціна договірна

Олександр МОРОЗ: У нинішній ситуації в Криму винні обидві гілки влади

«У нинішній ситуації в Криму винні обидві гілки влади: і Верховна Рада, і Президент автономної республіки», — вважає Голова Верховної Ради України Олександр Мороз. В інтерв'ю кореспондентові Укрінформу 12 вересня він заявив: «Якщо ми хочемо боротися за конституційну владу, за демократію, то це треба робити демократичними і законними методами». «Нікому не дано право порушувати чинні Конституцію та інші закони України», — підкреслив глава парламенту.

При цьому він зазначив, що останнім часом цим грішили і Верховна Рада, і Президент Республіки Крим. Але Юрій Мєшков, вважає Олександр Мороз, значно перевищив свої повноваження, вступив у суперечність не тільки з українським, а й кримським законодавством. «Першим крок назад має зробити Юрій Мєшков», — сказав спікер. «У свою чергу і Верховна Рада Криму зобов'язана проаналізувати прийняті рішення і привести їх у відповідність з Конституцією України, іншого шляху немає», — відзначив Олександр Мороз. На його думку, світове співтовариство чекає саме таких дій. Врівноважену позицію щодо кримської проблеми займає і Росія. Як висловився глава парламенту, «вона дивиться на розвиток цієї ситуації як на проблеми незалежної сусідньої держави — України». З точки зору Голови ВР — це правильна позиція.

Олександр Мороз переконаний у тому, що зараз непотрібно сіяти паніку. «Ситуація в Криму спокійна і ні про яке кровопролиття не може бути й мови. Люди добре розуміють, що йдеться про боротьбу за владу на півострові. А їм вже набридло усякого роду політиканство», — зауважив Голова Верховної Ради. Дії владних структур, на його думку, мають бути спрямовані на розв'язання життєво важливих проблем, а не для задоволення власних амбіцій.

На думку Олександра Мороза, свою діяльність має активізувати Кабінет Міністрів України. Це не значить, що уряд Криму не несе відповідальності за становище в народному господарстві автономії. «Звичайно, урядові структури України і Криму мають працювати в тісній взаємодії», — сказав глава парламенту. У зв'язку з цим він висловився за доцільність розміщення в Республіці Крим постійного представництва Кабінету Міністрів України.

Він повідомив, що вчора з шостої години ранку підтримував постійний контакт з Президентом України Леонідом Кучмою, який перебуває в Криму. «Всі дії керівництва країни щодо врегулювання ситуації в Криму узгоджуються, рішення і заяви приймаються колегіально», — сказав Голова ВР.

Олександр Мороз вважає, що найближчим часом ситуацію в Криму вдасться нормалізувати. На його думку, необхідно насамперед привести у відповідність з Конституцією України всі нормативні акти Республіки Крим. «У противному разі, — відзначив Голова Верховної Ради України, — автономію чекають надто безрадісні перспективи. Передусім це стосується владних структур, які несуть всю повноту відповідальності за долю людей». Незгоди між виконавчою і законодавчою гілками влади надумані і вони не повинні позначитись на благополуччі населення, підкреслив Олександр Мороз.

Заява Президії Верховної Ради України

Конфлікт, що виник останніми днями між Президентом Республіки Крим і Верховною Радою Криму, викликає глибоке занепокоєння.

Укази Президента Республіки Крим про зупинення діяльності Верховної Ради Криму, районних, міських, районних в місті Рад народних депутатів та ряд інших указів, спрямованих на зміну організації державної влади в республіці, є відвертим порушенням Конституції і законів України, Конституції та законів автономної Республіки Крим.

Відповідно до законодавства України виключне право дострокового припинення повноважень Верховної Ради Криму та місцевих Рад народних депутатів належить Верховній Раді України. Конституція Республіки Крим не передбачає, а Закон про Президента Республіки Крим прямо забороняє Президенту Республіки Крим зупинення діяльності Верховної Ради Криму чи її розпуск.

Згадані укази не можна кваліфікувати інакше, як намагання узурпувати владу, ліквідувати в автономній Республіці Крим демократичні засади побудови влади в Україні.

Розвитку конфлікту сприяли неодноразові порушення Верховною Радою і Президентом Республіки Крим Конституції і законів України.

Президія Верховної Ради України виходить з того, що суперечності між законодавчою і виконавчою владами повинні розв'язуватися в рамках Конституції та чинних законів, і будь-який відступ від цього принципу вважає неприпустимим. У зв'язку з цим Президія наполягає на відміні Президентом Республіки Крим своїх незаконних рішень.

Президія Верховної Ради України підтверджує також вимоги Верховної Ради України до Верховної Ради Криму щодо перегляду тих її рішень, які не відповідають Конституції і законам України, та рекомендує посилити вплив на виконавчу владу, повніше використовувати місцевий кадровий потенціал.

Переконані, що Верховна Рада України підтримає конкретні заходи Президента України як гаранта додержання Конституції і законів України, її суверенітету і територіальної цілісності, спрямовані на забезпечення законності і правопорядку на території автономної Республіки Крим.

Вважаємо за необхідне Кабінету Міністрів України забезпечити більш тісну взаємодію з Урядом Республіки Крим у вирішенні ним питань соціально-економічного життя автономної Республіки Крим.

Висловлюємо сподівання, що в нинішній ситуації місцеві Ради народних депутатів в автономній Республіці Крим, їх виконавчі комітети, реалізуючи конституційні повноваження, зосередять свою увагу на вирішенні невідкладних соціально-економічних проблем, і закликаємо населення Республіки Крим до розсудливості і спокою.

«ПІОНЕР» — УСІМ СЕЛЯНАМ ПРИКЛАД

У наш час, коли велика сім'я стала рідкістю, а щось створювати заново, вести будівництво має змогу далеко не кожен, побачене особливо вразило. В голому південному степу оддалік від сіл виростає господарство. Тут є кошара, з якої щоранку виганяють на пасовище отару овець, невеликий, та добре підібраний парк тракторів і сільгоспмашин, зерновий комбайн.

Знайомлюся з керівником господарства:

— **Сергій Маляренко.**

З головним агрономом:

— **Андрій Маляренко.**

Із зоотехніком:

— **Леонід Маляренко.**

Далі були:

— Маляренко, Маляренко, Маляренко...

— Дочка Маляренка...

Підлітки, які прискакали звідкись на конях і заходилися готувати розчин, теж не внесли різнобою в це опитування.

— Маляренки, — відповідали зі сміхом.

На знімку ось вона, велика фермерська родина.

(Закінчення на 3-й стор.).

Фото Олександра КРЕМКА.

Необгрунтовано звужені

«Співробітництво між Україною та Ісламською Республікою Іран має великі перспективи. Наші відносини необгрунтовано не набули досі широкого розмаху», — заявив після зустрічі з Надзвичайним і Повноважним Послом Ірану в Україні Б.Мазахері Голова Верховної Ради України О.Мороз. Глава українського парламенту вважає, що цей регіон становить інтерес для нашої держави, і насамперед як ринок збуту українських товарів. Як відомо, у країнах Близького Сходу великим попитом користується українська сільськогосподарська продукція, вироби машинобудування. У свою чергу, Україна зацікавлена в іранських нафтопродуктах. Під час зустрічі, яка проходила в рамках підготовки робочого візиту в Україну глави парламенту ІРІ, наміченого на першу половину листопада нинішнього року, йшлося про більш конструктивне співробітництво між двома країнами.

Передплата «ГУ»

Переможці лотереї на Закарпатті

Завдяки спонсорам із Закарпаття нинішнього року понад 50 передплатників газети, що мешкають в регіоні, стали володарями призів речової лотереї «ГУ». Найбільше пофортунило пенсіонеру з Ужгорода П. Гедьєшу, котрий виграв кухонний набір «Весна-2» виробництва Ужгородського механічного заводу (10 млн крб.).

(Закінчення на 4-й стор.).

Післяслово до редакційної лотереї

Шапка — як на замовлення

Филимон Яремович Герасимчук, пенсіонер із Здолбунова, завітавши на рівненський корпункт «Голосу України», сказав:

— Ви знаєте, ніколи в житті нічого не вигравав, а тут на тобі...

Пан Герасимчук надів новеньку норкову шапку, поглянув у дзеркало і вдоволено усміхнувся:

— Буцімто спеціально на мене пошито. Ввечері не вдіватиму, а то знімуть... Дякую «Голосу України», що організував таку цікаву й щасливу для мене лотерею. Я передплачую газету з першого номера, люблю її, агітую за передплату «Голосу» своїх родичів, знайомих. Бажаю, щоб ви й в подальшому невтомно боролися за розбудову нашої незалежної неньки-України, були завжди правдиві й чесні...

Привітавши власника шапки з хорошим виграшем, кореспондент «ГУ» запропонував йому висловити подяку й спонсорові — приватній фірмі «Перлина», очолюваній добродієм Володимиром Кошницьким, давнім і добрим другом нашої газети.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про заходи щодо відзначення 50-річчя визволення України від фашистських загарбників

Затвердити заходи щодо відзначення 50-річчя визволення України від фашистських загарбників.

Президент України Л. КУЧМА.

м.Київ,
9 вересня 1994 року.

На честь визволення України

Президент України Л. Д. Кучма видав Розпорядження «Про заходи щодо відзначення 50-річчя визволення України від фашистських загарбників».

Ними, зокрема, передбачено проведення 7 жовтня 1994 р. у м. Києві урочистого засідання та святкового концерту, присвяченого цій знаменній в історії держави даті. 8 жовтня 1994 року у столиці України відбудеться святковий марш ветеранів Великої Вітчизняної війни та парад військ Київського гарнізону, у м. Києві, містах- героях, обласних центрах буде проведено святковий салют.

На святкування 50-ї річниці визволення України від фашистських загарбників передбачається запросити глав держав колишнього СРСР, делегації від Республіки Крим, областей України, міста Севастополя, ветеранів — учасників визволення України, представників іноземного дипломатичного корпусу. Будуть здійснені заходи щодо нагородження ветеранів Великої Вітчизняної війни і трудівників тилу пам'ятним знаком «50 років визволення України».

Передбачено також проведення естафети пам'яті «Через всю Україну», телерадіомарафону «Пам'ять», всеукраїнського фестивалю телепрограм, урочистих заходів, присвячених 50-й річниці операції «Френтік», всеукраїнської виставки документальної фотографії «Миттєвості війни».

У дипломатичних представництвах України за рубежем будуть організовані зустрічі з ветеранами Великої Вітчизняної війни 1941—1945 рр. та фотовиставки, присвячені 50-річчю визволення України від фашистських загарбників.

Відповідно до зазначеного Розпорядження Президента України Уряд Криму, виконкоми місцевих Рад народних депутатів, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації зобов'язані розробити і провести відповідні заходи на місцях, передбачивши вшанування ветеранів війни у трудових колективах.

Хід підготовки та проведення заходів, присвячених 50-річчю визволення України від фашистських загарбників, буде широко висвітлюватись у засобах масової інформації.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про заходи щодо відзначення 100-річчя від дня народження Олександра Довженка

З нагоди 100-річчя від дня народження видатного діяча української культури Олександра Довженка ПОСТАНОВЛЯЮ:

1. Заснувати Державну премію України імені Олександра Довженка.

Установити, що Державна премія України імені Олександра Довженка присуджується за видатний внесок у розвиток українського кіномистецтва.

Присуджується щороку одна премія у розмірі 150 мінімальних заробітних плат.

Премія присуджується Президентом України за поданням Комітету з Державної премії України імені Олександра Довженка.

2. Створити у місті Києві Національний центр Олександра Довженка в системі Міністерства культури України.

Кабінету Міністрів України за участю Київської міської державної адміністрації вирішити питання щодо приміщення Центру.

3. Передбачити, починаючи з 1995 року, для Національної кіностудії художніх фільмів імені Олександра Довженка цільові кошти з Державного бюджету України на випуск художніх фільмів за державним контрактом та на розвиток її матеріально- технічної бази.

4. Установити, що всі фільми та фільмові матеріали коностудій України, створені за рахунок бюджетних коштів, є загальнодержавною власністю України — національною спадщиною і можуть використовуватися лише за погодженням з Міністерством культури України.

5. Кабінету Міністрів України в місячний строк затвердити Положення про Державну премію імені Олександра Довженка та персональний склад Комітету з Державної премії України імені Олександра Довженка.

6. Цей Указ набирає чинності з дня його підписання.

Президент України Л. КУЧМА.

м.Київ,
10 вересня 1994 року.

У ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

12 вересня відбулося засідання Президії Верховної Ради України. Всебічно і ретельно обговорено ситуацію в Криму, пов'язану з конфліктом, що виник між Президентом Республіки Крим і Верховною Радою півострова. Ухвалено Заяву Верховної Ради України з цього приводу, яка публікується в засобах масової інформації.

Члени Президії розглянули питання про організацію роботи та порядок денний другої сесії Верховної Ради України у вересні цього року. На пленарних засіданнях, зокрема, буде розглянуто ряд законопроектів стосовно економічної реформи, соціального захисту населення, рішення Севастопольської міської Ради народних депутатів про статус міста Севастополя від 23 серпня 1994 року.

Висловлено думки щодо порядку висвітлення роботи другої сесії Верховної Ради по радіо і телебаченню, розгляду питання організації конституційного процесу в Україні.

За наполяганням Голови Верховної Ради України Олександра Мороза Президія рекомендувала Кабінету Міністрів України призупинити дію постанови Кабінету Міністрів України №600 від 29 серпня 1994 року, прийнятої на виконання постанови Верховної Ради попереднього скликання, щодо проживання населення на радіоактивно забруднених територіях внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Прес-служба Верховної Ради України.

Крим: влада, здається, входить у свої береги. Юріїв день минає

Хоча ситуація на півострові ще складна, криза двох гілок влади, з усією очевидністю, наближається до свого логічного завершення. Щоправда, на площі біля Верховної Ради Криму та у сквері Перемоги ще проходять невеликі стихійні несанкціоновані мітинги — прихильників як парламенту, так і Президента. 12 вересня у другій половині дня мітинг організувала Компартія Криму. Перший секретар Компартії Криму, депутат Верховної Ради Криму Леонід Грач сказав, що «лише Ради як колективний орган народовладдя зможуть бути виразниками волі громадян». А секретар Компартії Криму професор Сімферопольського держуніверситету Віктор Казарін виступив з вимогою негайної відставки Ю. Мєшкова, назвавши його «кримським Гамсахурдіа»...

13 вересня газета ВР Криму «Крымские известия» вийшла у підпіллі. Працівників редакції, яка розташована в будинку ВР Криму, не пропустили на роботу, кабінети опломбовані. Керівництву газети було сказано від імені Президента, що немає Верховної Ради, а отже, й немає такої газети. На першій сторінці — великі заголовки: «Антиконституционный переворот — угроза, перешедшая в реальность. Указы Президента — противозаконны. Верховный Совет Крыма — единственная законная власть, избранная народом!» А одна з найпопулярніших на півострові газет «Крымская правда» вийшла із шапкою: «Вот вам, крымчане, и Юрьев день. Ю.Мешков пытается, нарушив Конституцию Крыма, совершить государственный переворот».

12 вересня спікер парламенту С. Цеков разом з депутатами ВР Криму Рефатом Чубаровим, Володимиром Шевйовим, Василем Кисильовим і Михайлом Бахаревим зустрілися з Президентом України Л. Кучмою. Цеков після повернення заявив на надзвичайній сесії, що Кучма спростував висловлювання Президента Республіки Крим Ю. Мєшкова і керівника служби державних справ уряду РК Віктора Мініна про те, що укази Мєшкова нібито санкціоновані Президентом України. Л. Кучма, за словами Цекова, назвав це повідомлення вигадкою. Л. Кучма сказав, що для розв'язання конституційної кризи в Криму необхідна участь посередника в особі представника від Президента України. За словами Цекова, Леонід Кучма з усією переконаністю заявив, що «Верховна Рада Криму не дестабілізує ситуації на півострові, а робить це президент Республіки Крим».

12 вересня у другій половині дня депутати ВР Криму разом із козаками з Алушти і Ялти звільнили студію телебачення і радіо від охорони президента Ю. Мєшкова. У прямому ефірі депутати заявили, що віднині доступ до електронних засобів масової інформації мають і депутати, і Президент та його команда. Протягом другої половини дня по телебаченню і раді[illegible] виступило багато депутатів. Вс[illegible] вони однозначно оцінили здійснені Мєшковим дії як спробу державного перевороту на півострові, а заступник Голови ВР Криму Віктор Межак висловився так: «На мій погляд, сьогодні треба повернути будинок Верховної Ради Криму парламенту і заарештувати Президента».

У ніч на 13 вересня приміщення ВР Криму було розблоковане командою Президента Мєшкова згідно його розпорядження, яке він дав о першій годині ночі. О 8 год. 30 хв. ранку з адміністрації Президента зателефонували до прокуратури Республіки Крим і повідомили, що депутати можуть проводити свої засідання в сесійному залі Верховної Ради Криму.

Олександр ПІЛАТ.

Крим.

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРЕС-СЛУЖБИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

12 вересня відбулася зустріч Президента України Леоніда Кучми з Головою Верховної Ради Республіки Крим Сергієм Цековим та групою народних депутатів, а також розмова з Президентом Республіки Крим Юрієм Мєшковим. Головна мета їх — знайти компромісний вихід із ситуації, яка склалася в Криму.

Президент України попередив Юрія Мєшкова і Сергія Цекова, що не допустить використання сили для вирішення суперечностей між гілками влади в Криму, та про їх персональну відповідальність за можливі наслідки таких дій. Звернуто увагу керівників Криму на те, що розподіл повноважень між вищими органами державної влади не повинен набувати таких загрозливих форм.

Особливо наголошено, що конфронтація заважає функціонуванню господарського комплексу Криму. Якщо вищим посадовим особам республіки не вистачить мудрості і волі негайно дійти порозуміння, то Криму загрожуватиме економічна руйнація, серйозні труднощі із забезпеченням елементарних потреб кримчан. Такий розвиток подій не може не викликати відповідної реакції центральних органів влади України, оскільки йдеться про нормальне життя сотень тисяч громадян, безпеку держави.

І Президентові, і депутатам Верховної Ради Республіки Крим запропоновано призупинити дію всіх рішень, що стосуються інституту Президента та Верховної Ради Криму, а також інших законодавчих актів, які дестабілізують ситуацію. Створити спільну узгоджувальну комісію, яка за участю спеціального уповноваженого Президента України виробила б пропозиції щодо розв'язання конфлікту конституційним шляхом.

Президент України висловив впевненість, що Президент і Верховна Рада Криму дійдуть порозуміння, згадають, нарешті, не лише про свої повноваження, а й про виборців, які делегували їм ці повноваження, нормалізують обстановку і таким чином позбавлять органи центральної влади України необхідності втручатися в розвиток подій в Криму.

Прес-служба Президента України.

Ви просили опублікувати

УКРАЇНСЬКА, РОСІЙСЬКА...

У нашій газеті за 10 вересня на стор.7, де було вміщено велику статтю, присвячену взаємовідносинам України і Росії і «винаходові» одного політолога — проекту «Американського Сибіру», досить широко процитовано і заяву президії ЦК Компартії України «Ні — мовній дискримінації і фундаменталізму». Сьогодні фракція комуністів України — впливова сила у Верховній Раді. За її роботою пильно стежить багато виборців. Саме тому не дивно, що до редакції зателефонувало багато читачів з проханням опублікувати весь текст заяви. Як правило, ми цього [illegible] робимо, вважаючи подібні матеріали прерогативою партій[illegible] видань. Але, враховуючи увагу до роботи не тільки ЦК, але й фракції цієї партії у ВР, виконуємо прохання читачів.

Ні — мовній дискримінації і фундаменталізму!

Заява Президії Центрального Комітету Комуністичної партії України

Намір Президента України запропонувати зміни до чинного законодавства з метою надання російській мові офіційного статусу при збереженні державного статусу української мови із схваленням зустрінутий більшістю громадян України. Вони вбачають у цьому кроці турботу про консолідацію суспільства, реальне забезпечення усім громадянам, незалежно від їх національності, визнаних в усьому цивілізованому світі прав, в тому числі права вільно обирати мову спілкування і навчання.

Водночас у деяких засобах масової інформації, в тому числі офіційних, розгорнута галаслива, істерична кампанія проти президентської ініціативи. Публікуються і передаються матеріали, автори яких — серед них, на жаль, є і діячі української культури — намагаються нав'язати громадськості думку, нібито надання російській мові офіційного статусу започаткує «новий етап русифікації», принизить державний статус української мови, може «спричинити міжетнічні конфлікти і внутрішньонаціональний розкол».

Спекулятивний, політиканський характер цих тверджень — очевидний. Адже коли тезу про дві офіційні мови в Україні — українську і російську висував у своїй передвиборній платформі екс-президент, то ніхто з нинішніх критиків — прибічників Л.Кравчука не сказав проти жодного слова. Отже, справа не в статусі тієї чи іншої мови, а в іншому — в особі нового Президента, його політичній позиції. Тож нічого наводити, як кажуть, «тінь на тин»...

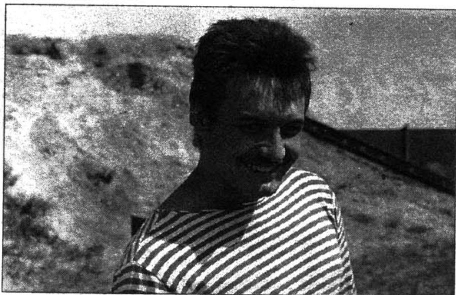
Екстремістські виступи проти офіційного статусу російської мови пройняті відвертою неповагою і грубим порушенням прав росіян, громадян інших національностей, які вважають російську мову рідною. А таких в Україні, за даними останнього перепису (1989 рік) 16,9 мільйона, або третина усього населення. Російська мова стала мовою спілкування більшості громадян нашої країни, і не рахуватися з цим неприпустимо.

Не зайве нагадати у цьому зв'язку, що, скажімо, в Фінляндії, де шведи становлять всього 390 тисяч з п'ятимільйонного населення, дві державні мови — фінська і шведська. В Ірландії серед трьох мільйонів громадян англійців 10 тисяч, але й там дві офіційні мови — ірландська і англійська. В Канаді дві державні мови — англійська і французька, в Швейцарії — три (французька, німецька, італійська), у Бельгії — також три, у Люксембургу — дві.

То чому ж зчиняється такий галас, коли спроби вирішити питання про мову на справедливій, демократичній основі, так, як у розвинутих країнах Європи чи на інших континентах, робляться в нашій багатонаціональній державі?

Ми поділяємо занепокоєння становищем, в якому знаходяться українська культура (і культура взагалі), українська мова. Занепокоєні тим, що Закон про мови, прийнятий у жовтні 1989 року, виконується незадовільно. Адже за час, що минув відтоді, держава фактично кинула напризволяще книговидавничу справу, книжкову торгівлю. Випуск літератури українською мовою, в тому числі творів класиків української літератури, катастрофічно зменшився. Книжковий ринок заповнили низькопробні видання, що пропагують насильство, порнографію, культ наживи. Чи не вперше за багато років мільйони дітей, які йдуть до школи, не забезпечені підручниками. Практично нічого не зроблено для розширення навчання дітей української мови в дитячих садках, мережа дитячих установ скорочується. В школах не вистачає викладачів з української мови і літератури. Здійснене без належної підготовки переведення викладання спеціальних предметів на українську мову у вищих і середніх спеціальних навчальних закладах спричинило до різкого зниження якості навчання, по суті до профанації і компрометації цієї важливої справи. У вкрай важкому становищі опинилися український кінематограф, багато мистецьких колективів, бібліотек, клубів, інших закладів культури.

(Закінчення на 8-й стор.).

«ПІОНЕР» — УСІМ СЕЛЯНАМ ПРИКЛАД

(Початок на 1-й стор.).

Отак і з'ясувалося: степовий осідок цей належить спілці фермерських господарств «Піонер». До спілки входять загалом дев'ять фермерів — брати Маляренки, їхній батько Василь Сергійович, зяті. Обробляють фермери 450 гектарів землі, займаються і тваринництвом.

Керує спілкою старший брат Сергій Маляренко, бухгалтер теж свій — сестра Маляренків — Ніна Василівна. Загалом половина складу спілки — дипломовані фахівці. Та вже така специфіка сімейної ферми, що знання їм потрібні лише для того, щоб добре робити свою справу, причому працювати не лише головою, а й руками. Жінки, незалежно від посади, по черзі кухарюють, доглядають худобу, поля, а чоловіки — біля техніки. Третє, наймолодше покоління Маляренків теж при ділі. Школярі-старшокласники Василь, Андрій та Ігор канікули проводили на фермі. Доглядали коней. Та це вважають не так за роботу, як за захоплення, відпочинок. Робота ж у них серйозна. Вони — будівельники. Закладають підвалини нової ферми, на якій працюватимуть. Під опікою виконроба Михайла Маляренка хлопці, на ходу освоюючи професії мулярів, штукатурів, споруджують приміщення. Першими піднялися цегляні стіни зернового складу, затим планують братися за зведення житлового будинку. Просторого, на всю фермерську сім'ю, бо не гоже, вважають, щодня в село їздити, зате на ніч залишати.

Нелегко живеться фермерській сім'ї. Не вирішуються проблеми енерго- і водопостачання. Але ніхто з них не нарікає на долю, всі надіються на власні сили.

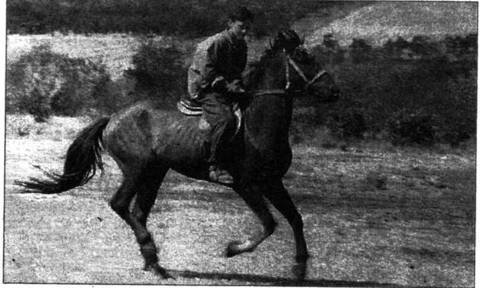
— Мабуть, важко працювати, починаючи з нуля?

— Важко, зате дуже цікаво — всією сім'єю, на своїй землі.

Еліанд ГОЦУЄНКО.
Єланецький район
Миколаївської області.

На знімках: будівельник — Павло Маляренко; сьогодні кухарює Наталя Маляренко; улюблена справа старшокласника Василя Маляренка — догляд за кіньми.

Фото Олександра КРЕМКА, Укрінформ.

ТЕМА — ВІЙСЬКОВИЙ ЗВ'ЯЗОК

Учора в Києві розпочалася науково-практична конференція «Модернізація і проблеми створення єдиної автоматизованої системи зв'язку та єдиної автоматизованої системи управління Збройними Силами України».

В ході конференції планується розглянути концепцію будівництва і вдосконалення системи управління Збройними Силами, основні проблеми реалізації науково-технічної політики в галузі створення єдиної автоматичної системи управління і єдиної системи зв'язку, перспективи і проблеми технічного переоснащення військ зв'язку, а також можливості науки і промисловості по створенню єдиних систем зв'язку і управління Збройними Силами України.

СУДДІВ — НА ВУЛИЦЮ, СУД — НА МИЛО?

Право

Прикмета часу — війна за хати і палаци. Невидима боротьба за кожний клаптик території Києва, особливо його центральної частини, триває. Чия бере, пересвідчитися неважко, якщо придивитися, чиї офіси, торгові «точки», банки виростають на наших вулицях, наче гриби після теплого дощу. Одне слово, гору бере той, в кого більше влади й грошей. Згадаймо, як «заламали» в боротьбі за сіро-колонну цитадель на Михайлівській площі (приміщення колишнього міськкому партії й ЦК комсомолу) самого господаря Києва Івана Салія. А як, пригадую, «микався» в пошуках приміщення для Конституційного суду його голова Леонід Юзьков, та так і залишився «без прописки». Сьогодні ми можемо стати свідками ще однієї поразки «третьої влади» — Верховного Суду.

Цей найвищий орган судової системи України, яка, за словами керівників нашої держави, є в рівні з виконавчою й законодавчою, немає найелементарніших умов для нормальної діяльності. Через відсутність службових приміщень фактично не діє військова колегія, на весь суд — один благенький зал для судових засідань, ні приміщень для адвокатів й підсудних, ні для рад суддів, ніде приймати й відвідувачів, деякі служби туляться у ... підвалах. А щоб провести судове засідання, доводиться займати чергу...

Після багатьох обіцянок (згадаймо розпорядження попереднього Президента України про пріоритетне передання судам колишніх компартійних приміщень, постанову Верховної Ради про забезпечення діяльності судів) на небосхилі нашої вищої судової інстанції начебто просвітліло — у травні цього року Кабінет міністрів розпорядився передати Верховному Суду будинок № 15 по вулиці Прорізній. Питання було узгоджене з тодішніми Президентом України, Головою Верховної Ради, владою міста.

Однак ті, хто «зуби з'їв» на наших порядках, лукаво підморгували, мовляв, не надто радійте. Не забувайте, хто в тому приміщенні по Прорізній, 15 хазяйнує... Як у воду дивилися...

Прокоментувати ситуацію ми попросили заступника голови Верховного Суду України Петра Івановича ШЕВЧУКА.

— Згідно з концепцією судово-правової реформи у Верховному Суді відбулися серйозні структурні зміни. Нинішнього року кількісний склад цього найвищого судового органу збільшився з 164 працівників до 369. У складі суду утворено військову колегію, якої раніше не було. І за таких змін Верховний Суд залишено в тому самому тісному приміщенні по вулиці Орлика, 4 загальною площею 1,8 тисячі квадратних метрів. Хоча це приміщення для здійснення процесу правосуддя зовсім непридатне. Багато наших працівників не мають жодних умов, навіть елементарних, коли кожний суддя повинен мати робочий стіл, телефон тощо. По четверо—п'ятеро суддів Верховного Суду змушені працювати в невеличких кімнатах, майже двісті працівників взагалі не можуть приступити до роботи: їх просто ніде розмістити. У військовій колегії навіть ніде прилаштувати стіл її голови — заступника голови Верховного суду.

— Ситуація дивна. На будь-якому рівні, особливо на міжнародному, наші керівники не минають нагоди запевнити про розбудову правової держави. І чимало для цього роблять — згадаймо постанови Верховної Ради щодо становлення судової влади, розпорядження Президента України...

— Верховна Рада України 24 лютого цього року прийняла дві постанови — «Про забезпечення діяльності судів» та «Про утворення в складі Верховного Суду України військової колегії» — і доручила Кабінетові міністрів до 1 червня 1994 року розв'язати питання забезпечення судів потрібними службовими приміщеннями відповідно до встановлених норм. Згідно з цими нормами Верховному Суду належить приміщення загальною площею не менш як 6200 квадратних метрів.

Після цього почалися наші ходіння по муках. Переговори були довгі. Спочатку тривали розмови про приміщення музею Києва. Але це нам, як то кажуть, вилізло боком, бо преса здійняла гвалт, начебто Верховний Суд замахується на чуже. Хоча насправді не ми ці питання вирішували — ми лише вимагали належного приміщення. Потім з'явилася ідея надати Верховному Судові приміщення по вулиці Прорізній, 15. Хоча й воно нам не підходило, бо замале, але погодилися.

31 травня Кабінет міністрів видав розпорядження — надати нам те приміщення загальною площею 5347,3 квадратного метра, яке займали корпорація «Укрмонтажспецбуд», деякі комерційні фірми, яким було запропоновано протягом місяця звільнити приміщення й розміститися на іншій площі, котру вони мали.

— І тут, Петре Івановичу, гадаю, що Верховний Суд попався «на гачок», од якого потерпає багато наших законослухняних громадян, котрі вірять: коли є законне рішення влади, то воно має бути виконане. А насправді...

— А насправді почалися якісь дивні для нас дії... До Верховного Суду дійшли чутки, що чиняться спроби це приміщення нам не надати. Верховний Суд — не комерційна структура, «зайвих» грошей не має і впливати якось інакше на тих, від кого залежить виконання розпорядження Кабінету міністрів, не може. Тому ми направили Прем'єр-міністрові листа, в якому висловили занепокоєння таким розгортанням подій і застерегли, що часткове розв'язання цього питання не дасть змоги створити нормальні умови для працівників суду, і це за нинішнього загострення криміногенної ситуації призведе до порушення вимог законів «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» та «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів».

Окрім того, в листі Прем'єр-міністрові зазначили, що корпорація «Укрмонтажспецбуд» має інші службові приміщення по проспекту Возз'єднання площею майже 20 тисяч квадратних метрів, у яких розміщено три проектні інститути й лише один з них належить корпорації. Та й там майже 7 тисяч квадратних метрів площі загалом вільні. А у вже згаданому приміщенні по Прорізній — 1440 квадратних метрів площі на правах суборенди передано іншим організаціям, у тому числі — комерційним структурам, під ресторан.

Такі самі листи, з огляду на розвиток подій, через місяць було направлено Президентові України та Голові Верховної Ради.

Й ось, 29 серпня, з'являється розпорядження Кабінету міністрів за підписом В. Масола, яке визнає за таке, що втратило чинність, розпорядження уряду від 31 травня (про надання нам усього приміщення по Прорізній, 15), і виділяє 555 метрів робочої площі Головному управлінню державної служби при Кабінеті міністрів, й лише 1113 квадратних метрів робочої площі за цією ж адресою на п'ятому й шостому поверхах разом з прибудовою — нам. Як сказано в розпорядженні, на виконання постанови ВР «Про утворення в складі Верховного Суду України військової колегії» та для поліпшення умов роботи Верховного Суду.

— Якщо я правильно зрозумів, Верховному Суду пропонують залишитися без поліпшення умов, а на п'ятий-шостий поверхи з прибудовою «засилають» військову колегію?

— Саме так. Очевидно, той, хто готував проект цього розпорядження, не знає специфіки роботи військової колегії, котра має розглядати справи про зраду Батьківщині, шпигунство, злочини, скоєні на режимних об'єктах. Тобто нам треба буде ці два поверхи якимось чином ізолювати від інших, для доставлення підсудних добудувати окремий ліфт, перебудувати кімнати під зали для судових засідань тощо.

Отже, не розв'язуємо ні проблеми розміщення військової колегії, ні проблеми розміщення суддів, яких нам ще слід набрати.

* * *

Зрозуміло, що Київ і через три роки після 1991-го не готовий бути столицею європейської держави. Бракує приміщень посольствам, відомствам. В тісняві працює Верховна Рада. Все це можна зрозуміти. Але ж і чиновники якими темпами розмножуються... Вже ось й Управлінню держслужби півтисячі метрів подавай. Щоб ранги було де виписувати. Може, хай би хлопці трохи вгамували апетит? Бо за такого підходу Верховний Суд не скоро вибереться з підвалів.

Не годиться нікого зводити лоб у лоб і підігрівати війну за палаци. У цьому випадку досить просто зрозуміти специфіку третьої влади. І не робити її прохачем у будь-кого. Бо ж і чиновники на місцях дивляться на Київ і ставляться до третьої влади відповідно. Чи не так? Та й сам Київ слід добряче проінвентаризувати, придивитись пильніше, які контори займають поверхи й будинки.

Вів розмову Анатолій БЕНЬ.

Інфляція — зло соціальне

Радикальні заходи в царині кредитного регулювання, що їх застосував Нацбанк України в першому півріччі, досягли бажаних результатів: якщо у червні інфляція становила 4 відсотки, то в липні — трохи більш як 2. Але чи спроможний сам Національний банк стримати інфляцію в Україні? Адже макроекономічна нестабільність загрожує сьогодні відкинути нас у недалеке минуле, коли інфляційні процеси були некеровані. Про це вели мову учасники «круглого столу», організованого Міжнародним центром перспективних досліджень, минулої п'ятниці голова Нацбанку України Віктор Ющенко і заступник міністра фінансів Станіслав Буковинський.

Віктор ЮЩЕНКО:

— Як на мене, запитання, чи можна подолати гіперінфляцію самотужки — риторичне. Очевидно, що ні. Зрештою, тільки випускаючи в обіг платіжні засоби, можна регулювати інфляційні процеси. А отже, треба вести мову про ціну і кількість грошей в обігу, чим, власне, протягом кількох років поспіль ми й займаємося. І протягом кількох років на це мало хто зважає.

Згадайте лишень, що торік взаємозаліки (адміністративне списання взаємної заборгованості суб'єктів господарської діяльності. — **С.В.**) здійснювали 4 рази. У січні із залученням кредитів під приводом, що в березні підприємства не матимуть обігових коштів — і Нацбанк був змушений вдаватися до емісії платіжних засобів. Минає кілька місяців — і на черговій емісії платіжних засобів наполягають аграрії, відповідальні за державну закупівлю хліба. Аргумент неспростовний — треба нагодувати народ.

Наприкінці року надмірна кількість грошей в обігу — з одного боку, а також скорочення виробництва — з другого, спричиняють ціновий струс на споживчому ринку, що змушує протягом грудня тричі переглядати заробітну плату найменше захищених категорій населення. Державу накриває гіперінфляційна хвиля, наслідки якої Україна пожинає і в першому кварталі цього року. І це незважаючи на те, що ми вжили непопулярних заходів, щоб стримати інфляційний тиск на споживчому ринку, бо інфляція — зло соціальне: від неї страждають усі, а найбільше — люди з незначними доходами, бюджетна сфера.

В лютому цього року та ж картина з проведенням взаємозаліку, тільки тепер — з російськими підприємствами на міжбанківському ринку (уряд Російської Федерації відмовився, на відміну від українського уряду, проводити залік на рівні підприємств — **С.В.**). Минає ще кілька місяців — і ми запроваджуємо систему спеціальних рахунків за № 726, що мали б розрубати гордіїв вузол неплатежів, але які також мали емісійний характер. На щастя, пережили й це. Але аграрії не дали можливості змінити сценарій розвитку макроекономічних процесів, який розігрується кілька років поспіль. (За оцінками експертів, сільське господарство одержало від Міністерства фінансів більше 40 трильйонів карбованців пільгових кредитів. — **С.В.**). Інакше кажучи, як і раніше, ціна грошей девальвується, а їхня кількість нестримно зростає в обігу. Аналіз макроекономічної ситуації показує, що нова гіперінфляційна хвиля загрожує Україні вже наприкінці цього року. Але ще потужніша, ніж була в листопаді—грудні минулого року, здатна призвести не тільки до соціального збурення, а й до втрати певних засад державності. Це тим більше прикро, що в Україні вже намітилися певні передумови до стабілізації, про що говорять неспростовні факти. У першому кварталі ми мали скорочення валового національного продукту на 30 відсотків, але вже у другому він зріс проти першого на 22 відсотки, а в третьому — на 15 відсотків проти другого...

Станіслав БУКОВИНСЬКИЙ:

— Справді, дешеві кредити знецінюють гроші, а вони в свою чергу не дозволяють скорочувати дефіцит державного бюджету, як того нам хотілося б.

І якщо вартість валового внутрішнього продукту на сьогодні становить близько 1400 трильйонів карбованців, то 130 трильйонів — це дотації і субсидії. Жодній економіці не потягнути цього воза.

На мою думку, перше, що слід зробити, це відмовитися від державного фінансування закупівлі сільськогосподарської продукції. Держава має фінансувати управлінські структури, армію, соціальну сферу, загальнодержавні програми, а закупівля сільгосппродукції має лежати на плечах торговельних і комерційних структур. Вони в свою чергу мають співпрацювати з місцевими бюджетами і органами влади на місцях. Для цього, звичайно, потрібні зміни законодавчого порядку. І, зрештою, ці пропозиції Міністерство фінансів вже подало на розгляд уряду.

Від редакції: Головна функція Центральних банків у розвинених країнах полягає у забезпеченні стабільності національної валюти. Проте НБУ протягом останніх двох років перетворився на емісійний центр і республіканський центр з продажу кредитних ресурсів. До всього сказаного слід додати ще одне: кожен мільярд кредитів Національного банку, зважаючи на 15-відсоткову обов'язкову резервну норму, збільшує монетарну масу банківської системи до 7 мільярдів карбованців.

Сергій ВЛАД.

Переможці лотереї на Закарпатті

(Початок на 1-й стор.).

Своєчасним став виграш і ужгородця М. Ткачова, якому «випав» збірний металевий гараж виробництва ужгородського заводу «Турбогаз». (9 млн крб.).

— Син саме придбав автомобіль, — зателефонував до корпункту Микола Сергійович. — Отож, «дарунок» газети як ніколи на часі.

Мабуть, задоволені виграшами і П. Товстоган з Кривого Рогу та Н. Бородіна з Луганської області, котрі «вибороли» путівки на турбази «Форель» і «Латориця». На жаль, Н. Бородіна повідомила в корпункт, що за станом здоров'я не зможе скористатись путівкою. Не впадайте у відчай, спробуємо компенсувати виграш грошима у відповідності з вартістю путівки. Про прийнятий варіант просимо до 15 вересня повідомити корпункт і П. Товстоган.

Сподіваємось, радіють чобіткам італійського виробництва Н. Коржова з Тячева та В. Філак з Ужгорода, О. Бучмей зі Свалявщини, газовим опалювальним котлам М. Михальчик та Р. Абрамчик з Тячівщини, М. Гофіян з Рахівського району. Гадаємо, не «зобіжені» й решта переможців лотереї і всі вони, разом з рідними, друзями та близькими, стануть читачами «Голосу України» і наступного року.

До уваги переможців! Призи вручатимуться 15 вересня в Ужгороді по вул. Мукачівській, 65 (біля залізничного вокзалу) з 10-ї години. Прохання мати при собі паспорт. За детальнішими роз'ясненнями можна звертатись в корпункт газети в Ужгороді за тел. 2-45-93.

Микола ГОРВАТ,
власкор «Голосу України» по Закарпатській області.

Особистості

Печаль душі

«Не одніми в мене творчості, все інше одніми, моя вкраїнська доле».

Олександр Довженко.

НЕ поспішайте долати дорогу з минулого в майбутнє, зупиніться на мить у подиві зачудування світом — і ви побачите, як над вічною рікою життя стоїть світловолосий і зеленоокий хлопчик і виманює з казки лева з величною, кудлатою гривою і довгим з китицею хвостом. Згодом цей жовтий, мов сонце, лев, але вже осипаний синіми квітами і з рослинною гривою та серпоподібними кігтями перейде з берегів сивої Десни на картини Марії Приймаченко і вічно вражатиме світ. Як захоплює і вражає нас нестримна і всевладна уява юного Сашка, коли він натхненно оживлює гостре око.

«Скинься, рибо», — думаю, — скидається риба. Гляну на небо: «Зірко, покотися» — котиться. Пахнуть трави над водою. Я до трав: «Дайте голос, трави» — гукають перепілки. Дивлюсь на чарівний, залитий срібним світлом берег: «Явися на березі лев», — появляється лев».

Дитяча уява богує-розкошує на святі босоногого дитинства, не гадаючи, що не розкрилиться вона в самобутній творчості сповна через жорстоке свавілля комуністичної системи, яка повсякчасно буде підрізати її могутній лет директивними порадами неосвіченого диктатора, грубим втручанням проклятих прикажчиків, душителів, братовбивців — «українських недобитків убогих у великих і менших чинах», всюдисущою цензурною опікою. Та яскраві спалахи його творчої уяви були такі невпокорені, могутні, що пригасити їх, повністю підкорити тоталітарній системі не вдалося. Що ж, українська доля зберегла його, цей божий дар, для святої творчості, достойної, великості його народу. Зберегла, але й опечалила гірко, до тернових сліз і пекельного болю розчарувань, які не судилося вилити у сценарії та фільми, — лише іноді вдавалося крадькома притулити до серця в чорнонічні хвилини роздумів і тотальної зневіри.

«...Сила страждання вимірюється не так гнітом зовнішніх обставин, як глибиною потрясіння», — узагальнить Олександр Довженко у віці зрілому, переобтяжений болями й наругою над його творчою долею. Та гіркота ідеологічно-блюзнірських «розпинань» повинна була осідати в глибини напівзабуття, нейтралізуватися — інакше як жити, як творити? І тоді невпотерена уяваріднилася зі спогадами — і оживали дитячі пригоди і вчинки, які, здавалось, назавжди відтекли, мов води, у минуле між берегами часу, пестили незабутніми чарами дитинства сувору ріллю охлялого від постійної напруги життя — і відкривався перед ясними очима барвистий світ невмирущої гармонії, дорогоцінного переживання і свят, і буднів на березі святої чистої Десни.

МАБУТЬ, усе життя Олександр Довженко був між небом і землею — між уявним і реальним. Там, у голубих просторах неба, його душевне око бачило великі битви і змагання, які творили велетні і пророки, але не судилося йому навіть одну тисячну долю цих битв у хмарному світі «приборкати і поставити в ясний книжковий чи картинний ряд...»

Не дозволили, скували натхнення ідеологічними ланцюгами і поклали творчу волю в ідеологічні пастки, з яких доводилося так важко виборсуватися, що сил на повне розкріпачення творчої уяви не вистачало. А які змагання точилися на цій грішній землі, де наруга над людиною була зведена до рівня державної політики?!

Юлія Солнцева і Олександр Довженко серед знімальної групи.

Передчувала мати Одарка Єрмолаївна Сашкову долю, бо молилася-благала Бога:

— Залиш мені, Господи, Сашка, оберігай його від поганих людей. Дай йому силу. Пошли йому щастя, щоб його люди так любили, як я його люблю.

Мабуть, знала вона, що син її задуманий на велике, про що із сумом у сивій високості літ скаже Олександр Довженко: «Я був задуманий на більше...»

Не випадково українська доля вберегла його, народженого 29 серпня (11 вересня) 1894 року на околиці маленького містечка Сосниця, що на Чернігівщині, і ще сестру Поліну із чотирнадцяти дітей бідної козацько-селянської родини Петра Семеновича Довженка.

З батька «можна було писати лицарів, богів, апостолів, великих учених чи сіячів — він годився на все» — назавжди, на все життя залишився він в уяві сина на високих київських горах, мов пророк, величний і грізний, караючи словом осуду і гніву тих, хто полишив Україну на поталу німецькому окупантові, і сина, який не зумів забрати із собою його, вісімдесятилітнього старика, покинув на безпритулля у фашистській неволі.

Велику скорботу й журбу накликала на серце Олександра Довженка драматична доля його батьків. Мати пережила батька, але гіркота нещасливих молодих літ назавжди забілила волосся на тридцятому році життя: чотири синочки — чотири соловейки в один день пішли з життя від невідомої хвороби. «Народжена для пісень, вона проплакала все життя», і кожна сльозинка обпікала душу її єдиного сина.

У день визволення Києва, 6 листопада 1943 року, Олександр Довженко почав розшуки своїх батьків. Знайшов матір, яка розповіла про смерть батька, котрий пережив побої фашистів, вигнання з квартири, який не вірив у перемогу — «так у тяжкій безнадійності і помер у великих муках». Він безупинно проклинав Сталіна «за невміння правити і воювати» — «він бачив у ньому одному причину загибелі свого народу, бачив крах своїх старечих надій на добро, крах сподівань на добробут народу після великих понесених жертв і трудів...».

УСЯ ця мерзота рабського життя українського народу, переживалася і виповідалася старим, неписьменним чоловіком, як довідався згодом Довженко, з такою глибинною силою болю і гніву, що потрясла його навіть через переповідання матері і додала йому сил і віри в тяжкі місяці розправи за кіноповість «Україна в огні».

Завершив Олександр Довженко кіноповість в кінці літа 1943 року. 28 серпня цього ж року читав її у селі Померки під Харковом М.С.Хрущову до двох годин ночі. Той похвалив, порадив надрукувати окремою книжкою російською та українською мовами; говорили про війну, про підозри, арешти, недовіру до людей, які лишилися під окупацією, про «наших армійських дурнів», про тих тупоголових воєначальників, які стільки нещастя принесли і ще принесуть і так покараному окупацією народові. Можливо, тоді Довженко і згадав слова одного з таких воєначальників-генералів: «Після війни доведеться розстріляти мільйони українців за те, що були під німцями в окупації...».

Було, як свідчив запис у щоденнику 5 листопада, порозуміння, була довіра і підтримка з боку Хрущова і Політбюро КП(б) України.

Усе, здавалося, йде добре, з'явиться друком «Україна в огні» і йому вдасться, бодай «напівсвідомо, себто цілковито органічно», заступитися за свій народ, який зазнав тяжких втрат, знесилився, знекровився, морально підупав і не чує жодного слова на свій захист.

Та не судилося. Правда про народ і його лихо була прикрита і замкнена з волі самого диктатора Сталіна. Про це Олександр Довженко довідався 26 листопада 1943 року, того дня, коли привіз до Москви матір.

І зразу ж усі відступилися. Грізно, з властивою йому брутальністю і лицемірством облаяв Микита Хрущов, який нещодавно дякував за правдивий, вкрай необхідний на даний час твір, а тепер проявив щодо митця «низькопробну нечесність маленької людини». Продали, замкнувши вуста в страху за своє життя, колеги по перу на засіданні Політбюро ВКП(б) 31 січня 1944 року.

«Друг Берії», «холодноду́ха й зла» людина, режисер М.Чіаурелі після Політбюро грізно кивав пальцем і повчав: «Ти вождю пожалів десять метрів плівочки. Ти жодного епізоду в картинах йому не зробив. Пожалів! Не хотів зобразити вождя! Гордість тебе заїла, от і загибай тепер...».

Такого блюзнірства, такої підлої гри навіть він, досвідчений в ідеологічних іграх режисер і культурний діяч, не чекав. Адже його «Україна в огні» була ідейно «забезпечена» від прямих політичних звинувачень цілим комплексом пропагандистських «захисних ліній» на зразок вірності ідеям марксизму-ленінізму, дружби народів, величі і мудрості партійного керівництва, та й сам Сталін не згірше постає в епізоді розмови Лавріна Запорожця з портретом «вождя всіх народів». Та це з висоти нашого часу здається, що не було якихось виразних ідеологічних підстав піддавати остракізму Довженка. Лише один приклад. Лаврін Запорожець знімає з покуття портрет Сталіна і прощається з ним такими словами: «Що буде з народом нашим? Виживе він чи загине, що й сліду не стане ніякого? Розженуть його

і святість босоногого дитинства

по каторгах та по лісах, байраках та гнилих болотах, як вовків сіромах, та натруять одне на одного, так що й живі завидуватимуть мертвим. Горе нам... Народ безсмертний, ви казали, товаришу мій. Ой, важке наше безсмертя! Важка доля народна... чую смерть».

Замість бравурного оспівування геніальності вождя, який навіть трагічний і ганебний відступ намагався пояснити високою стратегією переможної війни, Олександр Довженко висловлює сумнів у правоті велемовних ідеологічних сталінських постулатів. Більше того, він засуджує в «Україні в огні» сталінську концепцію класової боротьби, яка породила репресії, страх, недовіру людей один до одного, моральне спустошення душі, догматизм і бездуховність, різко критикує систему пропаганди і виховання молоді, з гіркотою визнає, що відсутність національної гордості, яка зумовлена незнанням історії свого народу, приниженням людської гідності, знеславленням національних героїв, видатних українських державних діячів і близького минулого, породила масову дезорієнтацію, безнадію, розпач, панічні настрої в рядах хаотично відступаючих військ.

Не випадково Олександр Довженко вкладає в уста Лавріна Запорожця, який за спеціальним завданням підпільної організації був старостою, а тепер стоїть перед партизанським судом як зрадник, такі слова: «Іди ти під три чорти з такою боротьбою!» — сказав він у відповідь на висновок командира партизанського загону про «полум'я класової боротьби в світовій війні». «А по-моєму, ви показилися... Вбивайте, прошу вас. Вбивайте, ну! ... Соблюдіть чистоту лінії».

Уявити реакцію «непомильного стратега» Сталіна на ці слова можна. А якщо згадати й той епізод із портретом, коли Лаврін не повісив його назад на покуття, а «повернув портрета до стіни й поставив доли»?

Що ж, не просто пожалів Довженко вождеві «десять метрів плівочки», а свідомо, болісно переживаючи трагедію рідного народу, не уславив «мудрість Сталіна», яка принесла мільйонам людей концтабори, заслання, голодомор, принизливий полон, втрату історико-культурних пам'яток, глибокі розчарування, зневіру...

І ось за ці зболені слова правди про трагедію рідного народу, на захист його честі і гідності, за слова підтримки його віри й надії на щасливий день звільнення від фашистського окупанта художника злою волею сатрапа засуджено на мовчання, скомпрометовано в очах громадськості, вилучено з членства в комітетах і товариствах, знято з керівництва Київською кіностудією... І це вчинено з митцем світової слави, геніальним творцем кінофільму «Земля» (1930 р.), який в 1958 році в Брюсселі був визнаний як один із найкращих кінофільмів усіх часів і народів.

«Ніщо не проходить даром, а сатрапство і дурість — особливо», — занотує Довженко в «Щоденнику».

Увесь 1944 рік — суцільна кривава рана на серці художника, відчай і безнадія, важкі роздуми та марні сподівання на отверезіння тих, хто пошматував творчу душу. Бували дні, коли він накликав на себе смерть, бо ж знав, що присуд диктатора ніхто не спроможний оскаржити: «Мене засуджено до смертної кари через отруєння чашою цикути націоналізму». І тільки за те, що возлюбив народ свій великою любов'ю і осудив лицемірство, підозрілість, войовничий бюрократизм, низькопробну нечесність малих можновладців.

Цілий 1944 рік рука художника не торкалася щоденника пером. Надто несподівано підлим був цей удар, надто сильно шокувала вразливого художника дворушність і зрада тих, хто, здавалося, підтримує і схвалює його твір.

Лише через рік, 31 січня 1945 року, він повернеться до цієї драми свого життя записом у «Щоденнику»:

«Сьогодні роковини моєї смерті. Тридцять першого січня 1944 року мене було привезено в Кремль. Там було мене порубано на шматтяі окривавлені частини моєї душі було розкидано на ганьбу і поталу на всіх зборищах. Все, що було злого, недоброго, мстивого, все топтало і поганило мене.

Я тримався рік і впав. Моє серце не втримало тягаря неправди і зла.

Я народився і жив для добра і любові. Мене вбила ненависть великих якраз у момент їхньої малості».

ГНІВ і ненависть були огидні Довженкові все життя. Як і його нещасним батькам, які прожили довго, в роботі до щоденного знесилення, в тяжкій праці, в неладах, темряві, плачах і жаху. Жеврілі несміливі мрії, та губилися в марних сподіваннях, чорніли в сварах і горілці. І не лише батьки — і прадід, і дід, і баба, яка любила прокльони — свою щоденну духовну їжу, — всі вони мали природні таланти, виразні обдарування, та не судилось їм себе відкрити людям у тяжку добу життя, не вдалося зажити любов'ю до ближнього, бо час був суворий, замішаний на біді та ненависті. «Так ніби всі були народжені для любові і мали всі талант до неї», — згадував Олександр Довженко. Відчуваючи долею дарований талант «палати в огні своїх пристрастей», він замірився відкрити світові свою Україну, її народ у величі душі та в безсмерті свого родоводу, свого історичного буття. І тоді його могутня уява відроджувала-оживлювала діда Семена, який був «дуже схожий на бога», любив «гарну бесіду й добре слово», був «добрим духом лугу і риби», умів заводити дитячу увагу в «казкові нетрі старовини», та «більше за все на світі любив він сонце». Під сонцем дід й прожив більше ста літ і під сонцем помер у свій час.

Оживлювала і переносила в його творчість, в кіноповісті і в кінофільми, в оповідання. Дід Семен перейшов у фільм «Звенигора», а особливо характерологічно у фільм «Земля», де він «в білій сорочці весь білий і прозорий від старості й доброти» лежав під яблунею, серед груш і яблук на білому стародавньому рядні.

А простий сержант Іван Орлюк, колгоспник з Наддніпрянщини, який над усе любив сіяти, творити життя, змушений сіяти смерть: «Люблю орати, косити, молотити. Але понад усе люблю сіяти, садовити, плекати, щоб росло. Тоді я сторукий...» Хіба цей вічний солдат — символ незнищенності українського народу, рядова пам'ять якого сягає героїчної доби київського князя Святослава, не нагадує батька художника — людини з якоюсь внутрішньою високою культурою думок і почуттів?

У «Зачарованій Десні» він так згадує батька:

«Скільки він землі виорав, скільки хліба накосив! Як вправно робив, який був дужий і чистий... Багато наробив він хліба, багатьох нагодував, урятував од води, багато землі переорав, поки не звільнився від свого смутку».

А мати?

«Нічого в світі так я не люблю, як саджати що-небудь у землю, щоб проізростало. Коли вилізає саме з землі всяка рослиночка, ото мені радість», — любила проказувати невгамовна мати — велика трудівниця і велика страдниця. Їй сам святий Юрій, з'явившись у сні в білих ризах, на білому коні, з довгим списом, заповів робити його іменем людям добро, тому мати була впевнена, що буде в раю між святими як боляща великомучениця.

Українську жінку Олександр Довженко викохував в образах величних, високої самопожертви і великої любові, яка народжувалася в полум'ї страждань, віри і благородства. Згадаймо лише Олесю-Ярославну з оповідання «Незабутнє» — з «України в огні», яка виплакала на перелазі розлуки з коханим свою многосотлітню пісню, чи невольницю Христю, долю якої символізує долю України, покинутої на глум і розтерзання фашистам...

«Велика і надзвичайна тема — українська жінка і війна. Хто виніс і винесе на своїх плечах найбільше лиха, жорстокості, ганьби, насильства? Українська мати, сестра, жінка, улюблена», — занотував Олександр Довженко у записній книжці на початку 1942 року.

УСТРАШНУ безодню горя кинула сталінська система український народ; розганяли його, мов той журавлиний ключ у бурю, по Сибірах і Соловках, ніяк не вдається йому розцвісти, зміцнитись і утвердитися в національній самосвідомості. Цим болем був Довженко перейнятий усе життя, плекаючи надії на комуністичні ідеали, бо як чиста, світла, довірлива людина — від Божого покликання митець, наївно повірив в проголошені гасла про свободу, рівність і братерство. Але минали роки, творилися на замовлення ідеологічних провідників тоталітарного режиму такі фільми, як «Арсенал», «Щорс». Поволі розвиднювалося — ідеологічна пелена спадала і реальна дійсність жахала і гнітила. Душа ночами стогнала, свідомість обпікала думка: що буде з моїм народом, хто за нього заступиться, хто відкриє світові правду про його страждання і надії? Ким виросте той українець, якщо в школах і університетах не викладається історія України, бо цей предмет вважається забороненим, ворожим і контрреволюційним? Виросте манкуртом, людиною без національної гордості і честі, заляканим і лицемірним, бо кожен школяр і студент знає, «що знання своєї національної історії — це паспорт на загибель».

Чи є ще така країна в світі, щоб викладання наук проводилося не рідною мовою, а чужою, російською, як в Україні? «Якщо мій народ не спромігся на власну школу... Це щось абстрактно протиприродне і дике...»

В якій ще країні свій власний уряд ненавидить свій народ, його культуру, історію, звичаї, традиції, мову? Народ має ненавидіти цей уряд. «Я зневажаю уряд України за його скотиняче ставлення до культурних пам'ятників своєї старовини», — такий присуд зробить у «Щоденнику» Олександр Довженко.

Вимушено кривив душею, коли говорив: «Я творив, що хотів, що думав. Я дійсно був і є вільний художник свого мистецтва».

Говорив, що думав, що хотів лише в записниках, які не всі збереглися. Намагався догодити Сталінові, бо надіявся, що внаслідок цих ідейних компромісів здобудеться на право творити те, що виношував у задумах, у серці. Проривався яскравими образами-узагальненнями до чистих висот правди і мистецької довершеності, бо володів великим даром естетичного прозріння. У кожному із поставлених ним 14 ігрових і документальних фільмів, написаних 15 літературних сценаріїв і кіноповістей, в обох п'єсах, понад 20 оповіданнях і новелах, особливо — в автобіографічній повісті «Зачарована Десна» Довженко відкривається як митець особливої емоційної напруги мистецького самовираження, як творчий новатор, який має природний дар гіперболізації характерів і сюжетів задля символічного підсилення ідейного задуму. Це художник провісницького бачення внутрішнього, незримого для звичайної людини, змісту явищ і процесів у людському житті і в природі. «На чому б не спинилося моє око, скрізь і завжди я бачу щось подібне до людей, коней, вовків, гадюк, святих; щось схоже на війну, пожар, бійку чи потоп. Все жило в моїх очах двоїстим життям. Все кликало на порівняння, все було до чогось подібне, давно десь бачене, уявлене і пережите», — згадує Довженко свої дитячі враження-переживання, які потім стимулювали його творчу уяву і народжувалися на нові ідейні задуми, на нові засоби і форми творчої самореалізації.

Перегляньте його геніальну «Землю» — кінотвір величезної ідейно-емоційної напруги і бетховенської сили звучання. Крупні, скульптурно-об'ємні плани, роденівські, мов вилиті з бронзи, пози, які застигають на якусь мить у такій внутрішній напрузі, що, здається, ці образи будуть розірвані зсередини величезним натиском емоційних ураганів.

... Похорони Василя. Біжать люди, скачуть коні; напруга наростає, захоплює односельчан, коней — усе живе всотується в цей трагічний акорд руху і музики, різкої зміни планів, світла і тіні... Смерть і народження нового життя, буяння природи, стиглі яблука, розкішні соняшники — і темна церква, розлючений священик, який накликає анафему на колгоспи; тихий, лагідний, з люлькою під сивими вусами дід, несамовита від відчаю та розпачу, голодна тілом від невгамовної спраги любові наречена Василя — і збожеволілий від злості і безсилля Хома, який вгвинчується головою в свою землю; мовчазний, занімілий від горя і внутрішньої суворості дядько Панас і колосіння жита, щедрий, чистий дощ на яблука і кавуни — як душевний катарсис природи, яка пережила-переросла велику трагедію втрати свого працелюбного, молодого сина... Могутня сила зорового ряду, внутрішньої сили характерів героїв, величава і повільна динаміка сюжету, який акцентується на великих планах...

До творчості Олександр Довженко був повсякчасно спраглий, ненаситний. Його розпирало бажання говорити «мовою великих узагальнень», тому йому мало було слова, словесного образу-узагальнення — його уява була більшою, значимішою за словесні образи, які не могли охопити всього того, що роїлося-виростало до химерного зорового символу. Тому він проектував ці образи-символи на велетенський, планетарного осягу, мов зоряне небо над Десною, екран. Довженко мовби розсував рамки сценарію на неохватну зором широчінь екрану — і там йому було мало місця, мало простору для його уяви!

Не судилося Довженкові порозкошувати-побогувати в мистецтві, в творчому житті — тільки дитяча уява над святою чистою рікою дитинства втішала його, бентежила і манила в невідомі світи творчої таїни.

«Я художник, пробачте, і уява завжди складала мою радість і моє прокляття», — признається він у «Зачарованій Десні» від того, що не може, не має можливості різноманітні, різнобарвні враження буття, бачення освіту, розуміння трагічних суперечностей своєї епохи злити в «невмирущу гармонію, людяну, дорогоцінну». Він повсякчасно припадав до цілющої води «незаймної дівиці Десни» в прагненні зберегти в чистоті й свіжості свою уяву — посилав у далеке минуле своє благословення, від того «завжди добрішав, почував себе невичерпно багатим і щедрим».

Спогади про незабутні чари дитинства, ті уявні припадання до м'якої, веселої, живої води святої Десни гріли його душу, наповнювали стомлену уяву новими образами і творчими сподіваннями, бо долею судилося йому розпинати себе на хресті самопожертви за свій народ, який був приречений на загибання («Чи може бути щось жахливіше в світі?»), і водночас спонукувати себе до того, щоб підтримати цей народ у вірі й надії, піднімати його дух — «показувати світові насамперед, що життя прекрасне, що само по собі воно є найбільшим і найвеличнішим з усіх мислимих благ». Він намагався найти в собі сили і ясність духу пройматися щоденним розумінням щастя життя, а його власне життя в жорстких регламентах сталінського режиму щоденно, щохвилинно знесилювалося від страждання, від зневаги і нещасть. А він так мріяв усе життя «зробити щось велике і надзвичайно потрібне і радісне для людей».

Дякував Богові, що ще живе, що не загнаний на Колиму чи Соловки, що судилося йому творити, але не дала йому доля щастя, а як без щастя жити і творити?

На схилі перетомленого, небагатого на повні літа життя Олександр Довженко змушений був, знемагаючи від приступів стенокардії, випрошувати право на постановку єдиного по війні фільму «Мічурін» («Життя в цвіту»). А скільки було творчих планів.

ЗАВЕРШУЄТЬСЯ 1946 рік. Довженко роздумує в щоденнику над своїми творчими перспективами: п'єса «Міра життя», драми «Над Дніпром», «Заступник дурня», «Святослав», комедії «Молода кров», «Цар», розлогі прозорі речі «Надія», «Загибель Чарлі Чапліна», «Золоті ворота», «Робінзон», історичний діалог «Розмова людини з звіром», десятки оповідань... Та цим планам, цим задумам не судилося народитися. Лише 1 січня 1949 року виходить на екрани кольоровий фільм «Мічурін». Завершує він кіноповість «Зачарована Десна», яку в 1956 році надрукує журнал «Дніпро». Розпочата робота на «Мосфільмі» над зйомкою кінофільму «Поема про море». Сам зробив рисунки декорацій для фільму, почали їх готувати для першої зйомки, яка була запланована на ранок 26 листопада 1956 року. Довженко готувався прибути, та раптом о 23 годині 40 хвилин 25 листопада маленький тромб вдарив по серцю і на 63-му році життя зупинився цей несамовитий порив до творчої реалізації великого митця. Не витримало серце «тягаря неправди і зла».

Опустившись на коліна в чужій стороні з молитвою до Бога з невимовною вдячністю рідній Україні за щастя народитися, жити і творити, за хліб, мед і молоко, пісні і музику, за радощі і страждання, одного благав він: «Коли я тут умру од печалі в тяжкій самотині — візьміть з грудей моїх серце і поховайте його в Україні, в українській землі».

Ще не прийняла, як прийняла його дідів і прадідів, рідна земля-мати свого геніального сина, але ніяка сила не змогла відірвати його від далекої краси України, від її казкових берегів і зоряного неба, від холодної роси на стиглих яблуках його саду, від віри в щасливу будуччину стражденного свого народу. Митець почував себе щасливим від того, що народився на березі синьої Десни і ніколи не зійшов з її берегів. Зупиніться на мить у цьому шаленстві долання вічного часу і ви побачите його, здивованого маленького хлопчика з широко розкритими зеленими очима, на березі вічної ріки України.

Микола ЖУЛИНСЬКИЙ,
академік,
народний депутат України.

Продиктовано в номер

По-військовому чітко і недвозначно

У Києві перебуває Верховний головнокомандувач Об'єднаними збройними силами НАТО у Європі чотиризірковий генерал Джордж А.Джоулвен. Він прибув з перших спільних навчань 12-ти європейських країн, які проходили у Польщі в рамках програми «Партнерство заради миру». Генерал Джордж А.Джоулвен заявив, що він сподівається на альянс Збройних Сил України і НАТО, а прибув до столиці України для з'ясування точок зору з цього питання як військових, так і цивільних керівників країни. Він висловив також сподівання, що його робота буде плідною і НАТО зможе допомогти Українській державі у її становленні. Плановано його зустрічі з Прем'єр-міністром Віталієм Масолом та виконуючим обов'язки міністра оборони України Валерієм Шмаровим.

На зразок північних сусідів

Секретаріат Балтійської ради міністрів, передбачений угодою про співробітництво урядів Латвії, Литви та Естонії, розпочав свою роботу в Ризі. У церемонії відкриття взяли участь глави урядів трьох балтійських держав, а також генеральний секретар Ради міністрів північних країн П.Стенбок. Під час зустрічі плановано підписати тристоронній договір про створення балтійського миротворчого батальйону, а також схвалити резолюції про головні принципи діяльності Балтійської ради міністрів.

За парламентською перемогою маячить проблема незалежності

Квебекська партія, яка виступає за відокремлення франкомовної провінції Квебек від Канади, перемогла на виборах до Національних зборів цієї провінції. Ця партія забезпечила собі щонайменше 63 місця в парламенті із 125. Її головний суперник — Ліберальна партія поки що має лише 33 місця. Хоча підрахунок голосів триває, однак безсумнівне те, що Квебекська партія сформує однопартійний уряд в Квебеці. Лідери партії планують за 8—10 місяців провести в провінції референдум щодо проголошення Квебеку незалежною державою.

Гуртом і демократію легше боронити

Адміністрація США заручилась підтримкою сімнадцяти країн відрядити 1500 військовослужбовців для участі у вторгненні на Гаїті контингенту міжнародних сил. Про це заявив держсекретар Сполучених Штатів У.Крістофер. Такі обставини, безумовно, свідчать про рішучість міжнародного співтовариства приєднатися до потугів Сполучених Штатів у пошуках шляхів відновлення демократії на Гаїті, підкреслив глава американського зовнішньополітичного відомства. Він зауважив, що строки планованого вторгнення поки що не визначено.

Президент бомбардує прем'єр-міністра

Президентська авіація завдала бомбового удару по позиціях загонів прем'єр-міністра Афганістану Г.Хекматіара та його союзника, командувача узбекської міліції генерала Р.Дустума. Було скинуто не менш як шість бомб. Тривають збройні сутички і в інших районах країни. Вірні Президентові Афганістану Б.Раббані частини проводять операції у провінції Фар'яб.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Фонд державного майна України висловлює співчуття заступнику Голови Фонду Бондарю Олександру Миколайовичу з приводу тяжкої втрати — смерті його матері

Тетяни Кузьмівни

ПОРТФЕЛЬ ПРОПОЗИЦІЙ ДЛЯ ООН

20 вересня розпочне роботу 49-та сесія Генеральної Асамблеї ООН, яка за традицією відкривається хвилиною мовчання або роздумів для представників 184 країн. У тому числі й України, яка стояла біля колиски цієї Організації. Очевидно, слід згадати діяльність України в ООН, яка віддзеркалювала той непростий і суперечливий відтинок історії, пережитий нашим народом після другої світової війни. Шлях від квазі-держави до повноправного члена світового співтовариства, який, подолавши синдром «молодшого брата», реально впливає на розв'язання найактуальніших проблем сучасності.

З яким доробком і планами іде на сесію українська делегація? Безперечно, вона сприятиме розв'язанню глобальних і міжнародних питань, водночас активно порушуючи специфічні для нашої держави питання: збереження миру, врегулювання конфлікту на Балканах, санкції ООН щодо СРЮ та їх вплив на економіку України, встановлення розміру справедливого внеску до бюджету ООН, миротворча діяльність, вироблення механізмів міжнародної підтримки ринкових реформ, які проводять країни з перехідною економікою, та інші.

Україна, як і інші прилеглі до СРЮ країни, несе потрійний тягар. По-перше, вона втрачає традиційні ринки збуту продукції. Розірвано господарські зв'язки з югославськими партнерами. По-друге, порушено звичний ритм перевезення вантажів по Дунаю, що блокує ділові зв'язки. По-третє, на державу покладено додаткову відповідальність за дотримання режиму санкцій, що також потребує значних витрат. Внаслідок застосування санкцій економічні збитки України тільки торік становили, за попередніми оцінками, близько 4 млрд.дол.США.

Наша делегація докладатиме зусиль для практичної реалізації рішення минулорічної сесії про економічну допомогу країнам, що постраждали внаслідок виконання резолюцій РБ ООН щодо введення санкцій проти СФРЮ, ініціатором прийняття якої разом з Болгарією виступила й Україна.

Звичайно, ми наполягатимемо на подальшій допомозі Україні у зв'язку з подоланням наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. Адже цю проблему слід розглядати не як локальні заходи, а як реалізацію цілісної міжнародної програми з ліквідації Чорнобильської катастрофи.

Як відомо, Україна приділяє особливу увагу миротворчим операціям ООН. На території колишньої Югославії несуть службу два батальйони українських Збройних Сил у складі контингенту ООН.

Під час миротворчих операцій на території колишньої Югославії віддали своє життя 9 українських військовиків і 30 чоловік було поранено. Проблема безпеки персоналу ООН стає з кожним роком дедалі актуальніша. Одночасно з відправленням до Югославії своїх перших підрозділів Україна виступила ініціатором розроблення міжнародної конвенції про захист миротворчого персоналу ООН. Торік ми запропонували свій проект такої конвенції на розгляд міжнародного співтовариства.

На 49-й сесії ГА ООН українська делегація активно працюватиме над істотним зменшенням суми внесків України до ООН, яка відповідала б реальному економічному потенціалу нашої держави. Складна економічна ситуація, а також безпідставно завищений розмір внеску до регулярного бюджету не дають можливості нам здійснювати вчасні розрахунки з ООН.

Проблему надмірного внеску наша держава успадкувала від колишнього СРСР, який завжди використовував нереальні статистичні дані про національний доход з метою створення іміджу СРСР як промислово розвиненої супердержави з високим життєвим рівнем.

Активна робота МЗС України у цьому напрямі вже дала певні результати. Остання сесія комітету із внесків розробила рекомендації щодо поетапного скорочення внеску України до бюджету ООН на 1995—1997 роки. Внесок до регулярного бюджету ООН у 1995 році зменшиться порівняно з наявним приблизно на 4 млн.дол.США, у 1996-му — на 6 млн. доларів США, у 1997-му — на 8 млн.доларів. Крім цього, якщо Україну буде переведено до групи країн з низьким доходом на душу населення, сумарний внесок України до ООН протягом наступних трьох років має зменшитися приблизно на 70 млн.доларів США.

Українська делегація використає сесію для привернення уваги до проблеми ядерного роззброєння. Україна робить кроки, ще невідомі у світовій історії, добровільно обравши статус без'ядерної держави. Ми намагатимемося залучити до цього процесу міжнародні фінансові установи, бо наша держава змушена здійснювати багатомільярдні програми ліквідації зброї, а це не під силу українській економіці.

Головне в цьому зв'язку знайти шляхи залучення багатосторонніх механізмів ООН для надання Україні надійних гарантій її національної безпеки. Вони мають конкурувати з концепцією ядерного стримання, яку сповідують ядерні держави і яка протягом тривалого часу ефективно запобігала виникненню ядерної катастрофи.

Володимир ХАНДОГІЙ,
начальник управління міжнародних організацій МЗС України.

Не виходьте, дівчата, заміж, а вчіться!

Співробітництво

А можливість є. З 1 вересня по 28 жовтня студенти і студентки старших курсів та молоді (до 40 років) фахівці можуть зробити серйозний крок у своїй кар'єрі. В Україні розпочався конкурс на отримання стипендії для навчання в провідних вузах США.

Програми, одна з яких прибрала назву «В рамках акта на підтримку свободи на 1995 р.» та імені Е. Моски — урядові, проте відповідають за них такі поважні організації, як Фонд Сороса «Відродження», Міжнародна рада з досліджень і обмінів (IREX), ACTR/ACCELS. Вони прагнуть допомогти Україні якнайшвидше інтегруватися у західне суспільство, підготувати власні кадри. Про це повідомив на прес-конференції в Американському домі аташе з питань культури Посольства США пан Джеймс Севард.

Розчарую тих, хто розраховує на цей шанс, як на «законну» еміграцію. Контракт передбачає два роки навчання і дві літні сесії: перша — для адаптації в Америці, остання — для практики у фірмах і організаціях. Після того стажер зобов'язаний виїхати, навіть якщо встиг за два роки знайти «іноземну половину» (одружитися). Не гуманно? Зате справедливо. Насправді, це єдина умова, яка нагадує нам, що ми поки «учні».

Для спеціалістів у сферах журналістики, економіки, законодавства, управління бізнесом, освітою, держуправління, бібліотечної справи та інформатики, які досконало володіють англійською мовою і успішно складуть тойфул (екзамен), будуть створені найсприятливіші умови. Пан Д. Севард зізнався, що йому приємно працювати з українськими фахівцями: цікаво мати справу з розумними людьми. Мені ж було приємно почути, що програма не передбачає стажування спеціалістів з технічною освітою, тому що нам, виявляється, нема чому вчитися. На думку аташе, Україна належить до найбільш розвинених країн у галузі техніки.

Одне слово, шанси є. Набирайтеся мужності і дзвоніть за телефонами у Києві: 225-22-51 («Відродження»), 229-34-79 (IREX), 224-69-60 (ACTR/ACCELS).

Наталя ФІЛІПЧУК.

Столиці світу

Відень. Собор святого Стефана.

Фото Олександра КРЕМКА.

Скандинавська мозаїка

Перекуємо радари на...

Досить оригінально розпорядилися колишньою НАТОвською радарною станцією мешканці міста Коллеторстен (Данія). Після того, як командування НАТО постановило продати радар, городяни вирішили зробити на території военного об'єкту... музей НАТО і парк відпочинку. А параболічна антена вагою у 74 тонни стане звичайнісінькою гіркою для скейтбордистів.

Хоч маленька, та завзята

Маленька Данія — лідер у наданні фінансової допомоги іншим країнам. Спеціально для цих потреб у бюджеті на наступний рік передбачено 17,5 млрд. датських крон. Це майже 4% ВНП Данії. 9,5 млрд. крон із загальної суми надійдуть до країн, що розвиваються, 4 млрд. буде витрачено на біженців з колишньої Югославії 1,7 млрд. крон на допомогу країнам Східної Європи, 1,4 млрд. — для охорони навколишнього середовища та ліквідацію наслідків стихійних лих, і тільки 700 млн. асигнується на утримання миротворчих військ ООН.

Мамо, не їж рибу!

Проблеми забруднення Балтійського моря вже давно турбують балтійські держави та міжнародні природоохоронні організації. Проте нещодавні рекомендації шведських лікарів змусили замислитися навіть оптимістів. Лікарі з Швеції не радять дівчатам та молодим жінкам їсти окремі види риб з Балтійського моря частіше ніж двічі на місяць. Як з'ясувалося, води Балтики такі брудні, що у рибі збирається багато небезпечних речовин, і найбільше— діоксину. Саме ця речовина провокує у жіночому організмі процеси, що погано впливають на здоров'я майбутньої дитини.

Що в гаманці у королеви

У 1995 році королева Данії Маргрета отримає на кишенькові витрати на 1,1 млн. крон більше, ніж цього року, принц Хенрік може розраховувати на 400-тисячний додаток, кишеня кронпринца поважчає на 300 тисяч. Таке підвищення фінансового утримання королівської сім'ї передбачено бюджетом Данії на наступний рік.

Официальный представитель Горьковского завода «ПО ГАЗ» и ГП «Москвич» (АЗЛК)

Предлагает со склада в Киеве:

АВТОБУСЫ

КАВЗ-3976
(пассажирские и грузопассажирские)
ПАЗ-3205

МИКРОАВТОБУСЫ РАФ разных модификаций

ГРУЗОВЫЕ АВТОМОБИЛИ

КамАЗ-5320
КамАЗ-55111
(самосвал)

ЗИЛ-130 (дизель)
(автофургоны промтоварные и изотермические)
ЗИЛ-130

ГАЗ-3307
ГАЗ-3302 (полуторка)

ЛЕГКОВЫЕ АВТОМОБИЛИ

Москвич 2141-S

Москвич-2335 пикап
(с тентом или без него)

ИЖ-2715

Автомобили УАЗ (пассажирские)

ГАЗ-31029
ГАЗ-31029 (51 комплектация)
ГАЗ-310240 (представительская)

Телефоны в Киеве:
(044) 264-74-42, 264-96-69
тел./факс 264-24-05
263-70-11

Мы предлагаем Вам суперлегкие ботинки "Фезер-степ" всего за

520 000* карбованцев

- превосходное исполнение и стиль люкс
- самые удобные в мире
- сверхлегкая модель
- специальные прокладки
- сопротивление влаге
- классический дизайн
- двойные строчки
- мягкий верх
- **идеально подходят для работы и свободного времени**

Скажите "прощай!" усталости ног. Почему же мы продаем их так дешево - неужели они краденые? Нет, они не краденые, это те самые ботинки, которые рекламированы по всей Америке, и мы действительно продадим Вам их всего за 520000* карбованцев. Ботинки "Фезер-степ" почти ничего не весят, поэтому ноги в них не устают. Эти ботинки настолько мягки, что просто не могут натереть ноги. Специальные прокладки из материала "спринг-эйр" позволят Вашим ногам сохранять прохладу и удобное положение даже летом. Благодаря ребристой подошве, Вы сможете без проблем ходить в сырость, гололед и даже по палубе корабля. Классический дизайн позволит носить эти ботинки как на работу, так и в свободное время - и при этом они настолько легки, что Вы можете забыть, что на Вас вообще надеты ботинки.

Если Вы находитесь в Днепропетровске, то Вы можете купить ботинки по адресу:

320006, г. Днепропетровск, ул. Свердлова, 39а.
Тел.:(0562) 44-55-62, 42-00-90.
Для оптовых покупателей: (0562) 42-35-99
Магазин работает с 9.00 до 18.00 без перерыва на обед. Выходные дни: суббота и воскресенье.

Ботинки можно заказать по почте наложенным платежом

Для этого **НАКЛЕЙТЕ ВЫРЕЗАННЫЙ КУПОН НА ПОЧТОВУЮ ОТКРЫТКУ** и отправьте по адресу фирмы "ХОУМШОППИНГ".
Оплата почтовых услуг при получении посылки составит около 30% от стоимости товара.

*Цена товара рассчитана из соотношения $1=50 000 карбованцев и может корректироваться в соответствии с изменением курса доллара за период прохождения наложенного платежа.

Чтобы мы имели возможность **оперативно реагировать на Ваши замечания и предложения**, просим коротко изложить их **НА ОТКРЫТКЕ** с пометкой **"СРОЧНО!"** и направить открытку в адрес нашего магазина в Днепропетровске.
Если Вы не удовлетворены покупкой, фирма гарантирует возврат денег.

Только для жителей УКРАИНЫ!

Заказы направляйте по адресу: 320006, г. Днепропетровск-06, а/я 1198. Фирма "ХОУМШОППИНГ"
Просьба не вкладывать открытки в конверт!

Ботинки "Фезер-степ" по цене 520 000* карбованцев.

Заполните разборчиво, укажите нужные Вам размеры (с 35 по 45):

Цвет	Артикул	Размер	К-во	Сумма
черный	89920			
коричневый	89920			
серый	89920			

Ф. ____________________
И. ____________________
О. ____________ Пол: ☐м ☐ж
Адрес: ______ (индекс) ______

ГУ

Срок доставки товара - 6-8 недель со дня получения заказа

Государственное производственное объединение «Проэкс» реализует со склада в Днепропетровске пиломатериалы хвойных пород:

шпалы железнодорожные широкой колеи (непропитанные);
брус;
доску обрезную и необрезную 25—60 мм;
срубы дачных домиков из калиброванных бревен ⌀ 140 мм;
ульи, тару плодоовощную.

Изготавливает и реализует из древесины хвойных пород:

доску для пола;
рейку, плинтус, обналичник;
дверные блоки ДГ-21—9; 21—10;
наборы кухонной мебели из массивной древесины.

Принимает заказы на изготовление столярных изделий для строящихся объектов.
Наш адрес: 320070, г. Днепропетровск, пр. К. Маркса, 60, ком. 529, 532;
телефоны: (0562) 45-21-32, 44-06-23, 45-33-90;
телефакс: (0562) 44-06-23.

THE 1995 EDMUND S. MUSKIE FELLOWSHIP PROGRAM
THE 1995 FREEDOM SUPPORT ACT FELLOWSHIP PROGRAM
OPPORTUNITIES FOR GRADUATE STUDY IN THE USA

The Government of the United States of America and the American Embassies announce the 1995 Freedom Support Act (FSA) Graduate Fellowship Program. Subject to the availability of funds, the Edmund S. Muskie and Freedom Support Act Graduate Fellowship Programs will provide:

Approximately 350 Fellowships, one year or two years in length, for graduate study in the USA, some of which may lead to a degree or certificate from a U.S. institution.

Fields:

Business Administration	Economics
Communications/Journalism	Library and Information Science
Education Administration	Public Policy
Public Administration	Law

Competition for the Edmund S. Muskie and Freedom Support Act Graduate Fellowship Program is merit-based and open to any individual who meets the following criteria:

— Citizen of Armenia, Azerbaijan, Belarus, Estonia, Georgia, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Latvia, Lithuania, Moldova, Russia, Tajikistan, Turkmenistan, Ukraine, or Uzbekistan;
— Lack funding to study in the United States;
— Be under the age of forty (40) at the time of application;
— Hold an undergraduate degree (five-year program) with good academic standing by July 1995;
— Proficient in written and spoken English at the time of application;
— Able to demonstrate professional aptitude and leadership potential in their field of specialization;
— be able to begin study in the United States in Summer 1995;

Participation in the Edmund S. Muskie and Freedom Support Act Graduate Fellowship Program is contingent upon the ability to obtain and maintain a US visa.

The following individuals are not eligible to apply:

— Spouses of U.S. citizens
— Individuals currently enrolled in academic programs in the United States
— Persons residing, working, or earning a living in the U.S.
— Individuals who have applied for an immigrant visa or political asylum to any country .

The Edmund S. Muskie and Freedom Support Act Graduate Fellowship Program does not discriminate on the basis of race, color, sex, religion, national and ethnic origin, handicap, or disability.

Support for the Edmund S. Muskie and Freedom Support Act Graduate Fellowship Program is provided by the United States Information Agency.

The program is administered by:

American Council of Teachers of Russian/American Council for Collaboration in Education and Language Study (ACTR/ACCELS)
Institute of International Education (IIE)
International Research & Exchanges Board (IREX)
The Soros Foundation (International Renaissance Foundation)

Further information and instruction about how to obtain applications may be requested in writing or by telephone from the address listed below:

EDMUND S. MUSKIE FELLOWSHIP PROGRAM AND FREEDOM SUPPORT ACT FELLOWSHIP PROGRAM

KYIV SHEVCHENKO UNIVERSITY
CHERVONIY KORPUS
VUL. VOLODYMYRSKA, 60
ROOM 218, 223
252017 KYIV, UKRAINE
Telephone: (044) 225-71-82
Tel/Fax: (044) 225-22-51

OR:

VUL. MYKHAILA HRUSHEVSKOHO, 4
ROOM 301
252001 KYIV, UKRAINE
Telephone: (044) 229-34-79
Fax: (044) 229-34-79

Completed applications for the 1995 Edmund S. Muskie and Freedom Support Act Graduate Fellowship Program must be received by either of the above listed offices by October 28, 1994. Early submission of applications is encouraged.

Рубежанский химзавод «Заря» предлагает:

шампуни «Яблоко», «Комфорт»;
чистящие средства «Эгата», «Господарка»;
средства для стирки «Вета», «Цикламен»;
изделия из полиэтилена (Ведра 5 л, 10 л, пакеты, мешочки для пищевых продуктов, пленка с рисунком, суперобложки для тетрадей, мини-парник);
сорбиновую кислоту — идеальный консервант, применяемый в сверхмалых количествах для длительного хранения плодов, овощей, сырых морских и др. скоропортящихся продуктов. При консервировании расход — 2 г на 3 л раствора. При варке варенья расход сахара снижается в 2—3 раза;
лесопильную раму Р63—5А. Технические характеристики: наибольший диаметр распиливаемого бревна — 630 мм, просвет пильной рамки — 630 мм. Наибольшее число пил в поставе — 12, габариты лесорамы — 1600×1960×2570, масса — 3000 кг.

г. Рубежное (06453) 7-62-71, 7-65-55,
факс (06453) 7-12-44.

Внимание!

Самые низкие цены и в кратчайшие сроки!

Предприятие «Укрэнергопром» изготавливает, поставляет и устанавливает поверхности нагрева к котлам типа ДКВР, ДЕ, ПТВМ.

Форма оплаты: предоплата.

Телефон: (044) 228-37-00.
Факс: 229-46-78.
Телетайп: 331460 «ХОГДА».

Северодонецкое торгово-заготовительное предприятие «Нива»

реализует крахмал картофельный.

Луганская область, г. Северодонецк, телефоны: 4-25-08, 4-25-10.

«Арбітражний суд Вінницької області (287100, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 7) порушив справу № 84/2 про банкрутство малого підприємства «Вербиченька» (287457, с. Вербівка Липовецького району Вінницької області), розрахунковий рахунок 699907 в Липовецькому відділенні АК АПБ «Україна», МФО 302162.

Метою цього оголошення є виявлення кредиторів та можливих санаторів».

Арбітражним судом Хмельницької області 26 липня 1994 року порушено справу № 15-Б про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю фірми «Світ» ЛТД, 281100, м. Старокостянтинів Хмельницької області, розрахунковий рахунок № 467909 в Старокостянтинівському відділенні АК АПБ «Україна», МФО 315201.

Кредиторам та можливим санаторам направити заяви з майновими вимогами до боржника у місячний строк з моменту оголошення за адресою: 280000, м. Хмельницький, пл. Незалежності, 1, Арбітражний суд.

НІ — МОВНІЙ ДИСКРИМІНАЦІЇ І ФУНДАМЕНТАЛІЗМУ!

Заява Президії Центрального Комітету Комуністичної партії України

(Початок на 2-й стор.).

«Реалізація» Закону про мови звелася до різкого зменшення кількості часу на вивчення в загальноосвітніх школах російської мови і літератури, які до того ж оголошені «іноземними», до вилучення з Конституції положення про російську мову як мову міжнаціонального спілкування та до заміни тексту вивісок на будинках різних установ і організацій з російської мови на англійську. Все це викликає обурення багатьох громадян, не без підстав розглядається як прояв дискримінації по відношенню до значної частини населення України.

Викликає нерозуміння й протест прагнення керівництва державного телебачення і радіо, деяких друкованих видань, окремих державних і громадських діячів нав'язати нашому народу мовну архаїку чи діалекти, властиві окремим регіонам або західній діаспорі, які істотно відрізняються від усталених нормативів сучасної української мови.

Фактом є й те, що така антидемократична політика до останнього часу диктувалася найвищим керівництвом держави, запопадливо проводилася так званими «демократами», які очолювали найважливіші ділянки ідеологічної роботи в уряді, міністерствах освіти, культури та інших.

Ставка на повсюдне фактично примусове запровадження української мови є не тільки антидемократичною, а й глибоко хибною, бо диктат тільки шкодить цій важливій державній справі, відштовхує людей. Не можна утверджувати статус будь-якої мови, чи то державно офіційної, чи іншої, за рахунок ущемлення інших. Чим це обертається — ми мали можливість не раз переконатися на власному гіркому досвіді.

Мовний фундаменталізм — така ж небезпечна справа, як і фундаменталізм релігійний чи інший. Агресивна, войовнича нетерпимість у ставленні до мови дійсно загрожує розколом і дестабілізацією суспільства, небезпечними конфліктами. Та саме це, мабуть, і входить до планів тих, хто спекулює на такому непростому і делікатному питанні. Створюється враження, що певні сили прагнуть використати його для нагнітання пристрастей у суспільстві, відволікання уваги державних органів і громадськості від невідкладних завдань врятування держави, її економіки, культури і науки, для досягнення своїх вузькоегоїстичних, політиканських цілей.

Поділяючи позицію Президента України, яка враховує волю десятків мільйонів громадян, продемонстровану під час президентських та парламентських виборів, на місцевих референдумах, що проводилися в деяких регіонах, Президія Центрального Комітету Компартії України вважає, що це питання має бути розглянуте у Верховній Раді і прийняті відповідні доповнення до Закону про мови.

Одночасно потрібно вжити невідкладних заходів до неухильного і послідовного виконання цього Закону з тим, щоб покінчити з недбалим, зневажливим ставленням до проблем культури, освіти, науки, до утвердження статусу державої — української — мови та інших мов, якими користуються громадяни багатонаціональної України. Це — одне з найважливіших завдань Верховної Ради, уряду, всіх державних органів і громадських організацій, кожного громадянина нашої держави. Організації Комуністичної партії України всіляко сприятимуть його здійсненню.

Президія Центрального Комітету Комуністичної партії України.

29 серпня 1994 року.

ЗВЕРНЕННЯ АТ «ФК «ДИНАМО» (КИЇВ)» ДО ФУТБОЛЬНИХ УБОЛІВАЛЬНИКІВ

Вельмишановні прихильники київського «Динамо»! Ми з вами потрапили до Ліги чемпіонів. Як ви розумієте, це лише півсправи — тепер шанованій компанії слід посісти місце, гідне нашого міста. Йдеться не тільки про чільний рядок у турнірній таблиці, але передусім про репутацію у вишуканій спільноті аристократів європейського футболу. Настраждавшись від покидьків, яких немов магнітом тягне до найпрестижніших футбольних матчів, аби продемонструвати свій зухвалий виклик оточуючим, УЄФА суворо попереджає: будь-які найменші прояви зневаги до моралі та норм поведінки в громадських місцях під час ігор у Лізі чемпіонів автоматично каратимуться дискваліфікацією стадіону та клубу. Ми так само затуркані життям, як і ви, тому, не маючи права на моралізаторство, просимо згадати: що найбільше підводило й підводить нас на святах? Так, подекуди невчасне та майже завжди непомірне вживання хмільного. Благаємо тих, хто сам знає за собою цей гріх: не пийте перед та під час матчу. Дивіться гру «Динамо» — «Спартак» ясними очима! Принаймні, так буде що згадувати на все життя. Варті київського Республіканського стадіону наказано найретельніше перевіряти підозрілих на предмет вилучення вогнепальної та холодної зброї, саморобних знарядь, що їх можна застосувати у бійці. У нас вимальовується казкова серія ігор у Лізі чемпіонів. Покоління киян мріяли про таке, та дочекалися лише ми з вами. Що ще додати до цього? Нехай Фортуна буде з нами! Горілкою та зневажанням суперника її не приваблиш.

Акціонерне товариство «Футбольний клуб «Динамо» (Київ)».

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о. заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047; Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець. ♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. ♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 391035.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311174.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».